

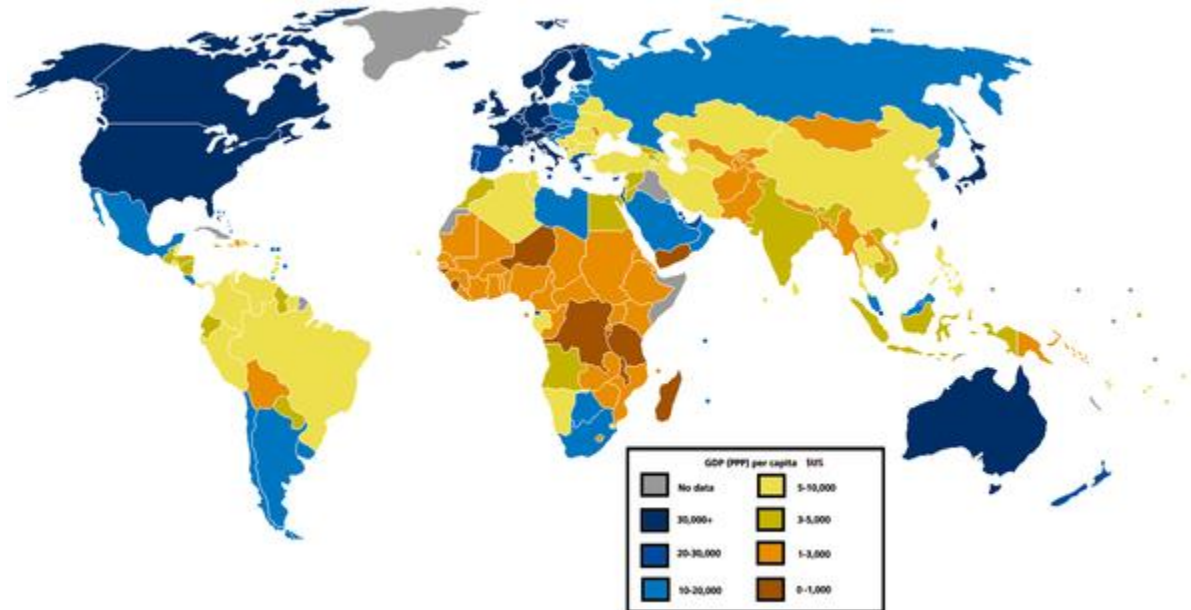
Жінки на посадах голів держав та урядів: країни західного індустріального світу

Курс: гендерна рівність в органах публічної влади: історичний
досвід та сучасність

Лекторка: к.і.н., доцентка І.В. Савченко

Країни західного індустріального світу

- 1990-ті – поч. 2010-х: більшість жінок-керівників
- 7 були обрані президентками
- 10 прем'єр-міністерками в країнах з парламентськими системами

Ірландія: «осердя» гендерної нерівності

- 2023 рік. Проведено референдум щодо **про вилучення з конституції згадок про місце жінки в домі.**

Згідно зі статтею 41.2 Конституції Ірландії, держава визнавала, що *“своїм домашнім життям жінка надає державі підтримку, без якої не може бути досягнуте спільне благо”*, і що *“матері не мають у разі економічної потреби займатися працею, яка заважає домашнім обов’язкам*

Матір-одинарка поза законом

Згідно з даними незалежного розслідування, ініційованого у 2010 році. Комітетом ООН проти катувань, з моменту отримання незалежності від Великобританії 1922-го року і до 1996-го понад десять тисяч ірландських жінок утримувались у притулках чотирьох католицьких жіночих орденів. Самі ж притулки виникли ще у XVIII столітті і призначались для повій. З часом у них знаходили пристанище й самотні жінки, що потрапили у скруту

Ірландія: Мері Робінсон

Перша жінка-президентка Ірландії з 1990 до 1997 року. Із 1997 по 2002 займала пост Верховного комісара ООН з прав людини

Обрана від Лейбористської партії.

На виборах її попереджали про неможливість виграшу.

Провела саму незвичайну виборчу кампанію в історії ірландської політики, яка тривала більше шести місяців (у порівнянні зі звичайними трьома тижнями)

Змінила посаду президента з належності до політичних партій на належність до людей

- Активна зовнішня та внутрішня політика, акцент на соціальній політиці
- 93% підтримки населення
- Активна гендерна політика:
Гомосексуалізм був декриміналізований. Були удоступнені засоби контрацепції та дозволено розлучення. Аборти не були дозволені, але можна було отримати інформацію та виїхати за кордон, щоб мати необхідне втручання.

Франція: парадокси гендерної (не)рівності

- Наприкінці 1800-х років жінки отримали доступ до освіти та економічної діяльності. Але були позбавлені політичних прав.
- Загальне виборче право було проголошено Тимчасовим урядом Алжира в 1944 р. і включено до нової конституції 1946 р.
- Але уряд все ще був централізованим, а чоловіча еліта була сильною.
- З кінця 1960-х рр. жіночі організації займалися такими проблемами, як аборти, розлучення, насильство та зґвалтування.
- Професійна діяльність жінок була більшою, ніж в інших європейських країнах, але в політиці вони мали обмежене представлення
- Хоча: Соціалістична партія запровадила квоти ще у 1970-х роках, жінок призначали безпосередньо чоловіки-політики («кооптація зверху»)

Кооптація («додаткове обрання») — введення до складу виборного органу нових членів або кандидатів власним рішенням даного органу без проведення додаткових виборів.

Маргарет Тетчер: «не феміністична прем'єрка»

71-й прем'єр-міністрка Великої Британії
(Консервативна партія Великої Британії) у
1979—1990 роках

Лідерка Консервативної партії в 1975—
1990 роках.

Перша жінка на цій посаді, а також перша
жінка, яка стала прем'єр-міністром
європейської держави.

Едіт Крессон: «беззлавна» прем'єр-мінстерка

- У 1991 році Едіт Крессон стала прем'єр-міністеркою
- 1967 - знайомство з Франсуа Міттераном
- 1980-ті різноманітні міністерські посади соціалістичних урядів
- Після призначення прем'єр-міністеркою: нарощування опозиції в середині уряду.

За думкою ЗМІ, Крессон була лише медійним блефом старіючого президента та його бідною маріонеткою

Крессон хотіла відродити французьку промисловість, підвищити кваліфікацію робітників, децентралізувати державну владу і, водночас, підтвердити роль держави.

Але члени кабінету постійно не спромігся реалізувати ініціативи та проекти прем'єр-міністра, і поступово дедалі виразніше ставали у своєму протиставленні їй

Едіт Крессон: гендерна політика

- Під час перебування на посаді прем'єр-міністра Крессон запропонувала закон проти сексуальних домагань,
- Надано кошти на покриття протизаплідних таблеток, покращено робочі умови доглядальниць і зменшено податки на догляд за дітьми та домашнє господарство
- Але!: гомосексуальність - це проблема англосаксонського світу

Німеччина, гендерна рівність та Ангела Меркель

- Коли Федеративна Республіка була створена як окрема держава в 1949 році, у конституції було зазначено, що чоловік і жінка рівні. Але традиційні гендерні відносини були сильними.
- Фемінізм був слабким, а жіночий рух розділився між тими, хто прагнув змін через інституційну політику та радикальними феміністками.
- У 1970-х роках фемінізм набрав сили, і протягом 1980-х років жінки брали участь у політичних партіях, переважно лівих. Соціал-демократична партія (СДПН), і нова партія «Зелених» були пілотами рівності та ввели гендерні квоти.
- Врешті, представництво жінок у Федеральних зборах зросло з 8,5 відсотка у 1980 році до 26 відсотків у 1994 році
- 1990-ті активізація політичного життя у зв'язку з об'єднанням Німеччини

Ангела Меркель: скандал і підвищення

Angela Merkel

Перша жінка – Федеральний канцлер за всю історію країни й водночас наймолодший за всю історію цієї країни.

- У 1978 р. – закінчила фізичний факультет Лейпцизького університету ім. Карла Маркса, після чого до 1989 р. займалася науковою роботою в Центральному інституті фізичної хімії при Академії наук НДР.
- 1989 р. – вступила до партії “Демократичний прорив”.
- 1991–1994 рр. – федеральний міністр у справах жінок і молоді.
- 1994–1998 рр. – федеральний міністр охорони навколишнього середовища, охорони природи і ядерної безпеки.
- Квітень 2000 р. – на федеральному партійному з’їзді обрана головою Християнсько-Демократичного Союзу.
- 2005 р. висунута президіями ХДС і ХСС кандидатом на посаду федерального канцлера і 22 листопада 2005 р. обрана на цю посаду.
- У березні 2006 р. подала свою програму діяльності на другу половину терміну повноважень. У ній у восьми пунктах виклала намічені
- основні напрями: сфера реформування федеративної системи, боротьба з бюрократизмом, наукові дослідження, енергетична політика, бюджетна і фінансова політика,
- політика у сфері сім’ї, ринок праці і реформа системи

Ангела Меркель та гендер

- Виборча кампанія: «Ніколи в моїй політичній кар'єрі не було моєї статі, але вона зіграла таку велику роль, як ніколи останні кілька місяців»
- Її зовнішність була предметом постійного обговорення
- Помірна гендерна політика

Представництво жінок у Федеральній асамблеї зросло до 37 відсотків, але до складу кабінету увійшла третина жінок міністрів, як і раніше (п'ять із 15).